

ΒΑΛΕΡΙΟ ΜΑΣΙΜΟ
ΜΑΝΦΡΕΝΤΙ

**Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ
ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ**

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: IL TIRANNO
Από τις Εκδόσεις Mondadori, Μιλάνο 2003
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ο Τύραννος των Συρακουσών**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Valerio Massimo Manfredi
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Άμπυ Ραΐκου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασαπίδης
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΟΡΘΩΣΗ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχατά

© Arnoldo Mondadori Editore, 2003
© Φωτογραφιών εξωφύλλου:
Stephen Mulcahey/Trevillion images, HolyCrazyLazy/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2004

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2004
Πέμπτη ανατύπωση: Μάιος 2017

Έντυπη έκδοση ISBN 978-960-274-835-0
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-960-496-958-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • http://blog.psychogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • http://blog.psychogios.gr

ΒΑΛΕΡΙΟ ΜΑΣΙΜΟ
ΜΑΝΦΡΕΝΤΙ

Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ
ΤΩΝ ΣΥΡΑΚΟΥΣΩΝ

Μετάφραση:
Άμπν Ραΐκου

ΠΕΜΠΤΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΟΥ ΒΑΛΕΡΙΟ ΜΑΣΙΜΟ ΜΑΝΦΡΕΝΤΙ

Οι Έλληνες της Δύσης, Λιβάνης, 1997
Μέγας Αλέξανδρος, Ο γιος του ονείρου, Λιβάνης, 1999
Μέγας Αλέξανδρος, Η άμμος του Άμμωνα, Λιβάνης, 1999
Μέγας Αλέξανδρος, Τα πέρατα του κόσμου, Λιβάνης, 2000
Ακρόπολη, Λιβάνης, 2000
Η επιστροφή από την Τροία, Λιβάνης, 2001
Η ασπίδα της Σπάρτης, Λιβάνης, 2002
Η τελευταία λεγεώνα, Λιβάνης, 2002
Παλλάδιο, Λιβάνης, 2002

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

Ο Πύργος της Μοναξιάς, 1998, μτφρ. Λένα Ταχμαζίδου
Ο Φαράω της άμμων, 2000, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Χίμαιρα, 2002, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Ο Χρησμός, 2004, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Η Αυτοκρατορία των Δράκων, 2005, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Οι εκατό ιππότες, 2006, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Ζευς, 2007, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Ο Χαμένος Στρατός, 2008, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Οι τελευταίες ημέρες του Καίσαρα, 2009, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Μέγας Αλέξανδρος – Το μυστικό του τάφου του, 2010,
μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Η αρένα των αιώνων, 2011, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Ξενοδοχείο Μπρούνι, 2012, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Το όνομά μου είναι Κανένας – Ο όρκος (Βιβλίο 1), 2013,
μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Το όνομά μου είναι Κανένας – Ο γυρισμός (Βιβλίο 2), 2014,
μτφρ. Άμπυ Ραΐκου
Τα θαύματα του αρχαίου κόσμου, 2016, μτφρ. Άμπυ Ραΐκου

Στη μνήμη του πατέρα μου

Δεν υπάρχει πράγματι αμφιβολία για το ότι οι θεοί
επιλέγουν ορισμένους ανθρώπου αναθέτοντάς τους
το καθήκον να τιμωρήσουν τις κακές πράξεις των
άλλων, καθιστώντας τους, κατά κάποιον τρόπο, δη-
μίους, πριν τους εκμηδενίσουν.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΟΣ, 342 π.Χ.
ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΤΟΣ
ΤΗΣ 108ης ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ

Σημείωση του μεταφραστή: Η απόδοση στα ελληνικά των ονομάτων στηρίχτηκε στις μεταφράσεις των αρχαίων πηγών και συγκεκριμένα στον Θουκυδίδη, στον Ξενοφώντα, στον Διόδωρο τον Σικελιώτη και στον Στράβωνα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο ΑΝΤΡΑΣ ΕΦΤΑΣΕ ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ το σούρουπο, την ώρα που οι σκιές είχαν αρχίσει να μακραίνουν πάνω στην πόλη και στο λιμάνι. Περπατούσε με γρήγορο βήμα, έχοντας στην πλάτη του ένα δισάκι, και κάθε τόσο στρεφόταν και κοίταζε γύρω του με ελαφρώς φοβισμένο ύφος. Σταμάτησε κοντά σ' έναν μικρό ναό της Περσεφόνης και το φως που έκαιγε μπροστά στο είδωλο της θεάς αποκάλυψε το πρόσωπό του: τα ψαρά μαλλιά που δήλωναν την προχωρημένη ηλικία του, την ίσια μύτη και το λεπτό στόμα, τα ψηλά ζυγωματικά και τα σκαμμένα μάγουλα, καλυμμένα εδώ κι εκεί από σκούρα γένια. Το βλέμμα, ανήσυχο και φευγαλέο, διατηρούσε, παρ' όλα αυτά, μια έκφραση γεμάτη αξιοπρέπεια και υπεροψία, που ερχόταν σε αντίθεση με την ατημέλητη εμφάνισή του και τα φθαρμένα ρούχα του, αποκαλύπτοντας μια κοινωνική θέση υψηλή, αν και ξεπεσμένη.

Πήρε τον δρόμο που οδηγούσε στο ανατολικό λιμάνι και άρχισε να κατηφορίζει προς τον ταρσανά, εκεί όπου βρισκονταν ένα σωρό καπηλειά και ταβέρνες, απ' αυτά που προτιμούσαν οι ναυτικοί, οι έμποροι, οι χαμάληδες και οι ναύτες του στόλου. Η Κόρινθος ζούσε μέρες ευημερίας και τα δυο της λιμάνια ήταν γεμάτα από καράβια που έκαναν εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων απ' όλες τις χώρες του Αιγαίου και του Ευξείνου Πόντου. Στις νότιες συνοικίες, εκεί όπου υπήρχαν οι σιταποθήκες, μπορούσες ν' ακούσεις τη σικελική προφορά σε όλες

τις παραλλαγές της: από τον Ακράγαντα*, την Κατάνη**, τη Γέλα***, τις Συρακούσες...

Συρακούσες... Πότε πότε του φαινόταν ότι τις είχε ξεχάσει, έφτανε όμως ένα τίποτα για να ξαναγυρίσουν στη μνήμη του οι μέρες της παιδικής του ηλικίας και της ωριμότητας, για να γεμίσει το μυαλό του με τα φώτα και τα χρώματα ενός κόσμου μεταμορφωμένου πια από τη νοσταλγία κι από την πίκρα μιας ζωής σημαδεμένης ανεξίτηλα από την ήττα.

Είχε φτάσει μπροστά στην ταβέρνα και μπήκε, αφού έριξε μια τελευταία ματιά γύρω του.

Το μέρος είχε αρχίσει να ζωντανεύει με τους πελάτες που έρχονταν να φάνε μια ζεστή σούπα και να πιουν ανέρωτο κρασί, όπως κάνουν οι βάρβαροι και οι φτωχοί.

Όταν είχε καλό καιρό, ο κόσμος καθόταν έξω, κάτω από την πέργκολα, κι αγνάντευε τις δύο θάλασσες –τη μια σκοτεινή, καθώς είχε αρχίσει να πέφτει πάνω της η νύχτα, την άλλη βιολετιά από το τελευταίο φως του δειλινού– και τα πλοία που βιάζονταν να μπουν στο λιμάνι πριν νυχτώσει. Τον χειμώνα, όταν ο βοριάς κατέβαινε από τα βουνά και πάγωνε τα μέλη, μαζεύονταν στο εσωτερικό, που ήταν γεμάτο καπνό και βαριές μυρωδιές.

Ο ταβερνιάρης σκάλισε τη φωτιά, κατόπιν πήρε μια γαββάθα σούπα και την ακούμπησε στο τραπέζι. «Φαγητό, δάσκαλε».

* Ιδρύθηκε από τους κατοίκους της Γέλας 108 χρόνια μετά την ίδρυση της ίδιας της Γέλας. Βρίσκεται κοντά στον ομώνυμο ποταμό. (Σ.τ.Μ.)

** Ιδρύθηκε από Έλληνες αποίκους από τη Νάξο της Σικελίας το 729 π.Χ. Το 476 ο τύραννος των Συρακουσών Ιέρων μετέφερε τους κατοίκους στους Λεοντίνους και εγκατέστησε εκεί Συρακουσίους και Πελοποννησίους, αλλάζοντας το όνομά της σε Αίτνα. Το 461 οι κάτοικοι επέστρεψαν και της έδωσαν ξανά το παλιό της όνομα. Στην εκστρατεία των Αθηναίων στη Σικελία χρησίμευσε ως βάση για τις επιχειρήσεις τους εναντίον των Συρακουσών. (Σ.τ.Μ.)

*** Ιδρύθηκε από τον Αντίφημο της Ρόδου και από τον Έντιμο της Κρήτης, 40 χρόνια μετά την ίδρυση των Συρακουσών. (Σ.τ.Μ.)

«Δάσκαλε...» επανέλαβε ο άντρας χαμηλόφωνα, με έναν ανεπαίσθητο τόνο δυσφορίας.

Το κουτάλι ήταν πάνω στο τραπέζι, δεμένο μ' έναν σπάγγο για να μην το κλέβουν οι πελάτες. Το πήρε κι άρχισε να τρώει αργά, απολαμβάνοντας εκείνο το απλό και νόστιμο φαγητό που του ζέσταινε τα παγωμένα μέλη.

Σιγά σιγά είχαν αρχίσει να έρχονται και οι κοπέλες για τους πελάτες, οι οποίοι, αφού έτρωγαν, άρχιζαν να μπεκρουλιάζουν, ή ήταν ήδη μεθυσμένοι, μια κι είχαν ξεκινήσει να πίνουν από νωρίς, με τη δικαιολογία πως έκανε κρύο και ήθελαν να ζεσταθούν.

Η Χλόη δεν ήταν ιδιαίτερα όμορφη, είχε όμως σκοτεινά μαύρα μάτια και μια περήφανη έκφραση, τόσο παράλογη για τη θέση της ως νεαρής πόρνης, που του θύμιζε εκείνες τις γυναίκες στη Σικελία. Ίσως και να ήταν από κει, ποιος ξέρει.

Ή, πάλι, μπορεί να του έφερνε στον νου κάποια άλλη, έναν νεανικό του έρωτα στην πατρίδα. Γι' αυτό την παρατηρούσε κάθε τόσο και της χαμογελούσε, κι εκείνη ανταπέδιδε το χαμόγελο χωρίς να καταλαβαίνει το νόημά του. Τον κοίταζε με μάτια δύσπιστα και λίγο ειρωνικά.

Βρέθηκε δίπλα του σχεδόν ξαφνικά κι εκείνος στην αρχή παραξενεύτηκε. Κατόπιν έκανε νόημα στον ταβερνιάρη να φέρει ένα πιάτο ακόμα και το έσπρωξε προς το μέρος της, αφήνοντας ταυτόχρονα μερικά νομίσματα πάνω στο τραπέζι. «Μ' αυτά τα λεφτά δεν μπορείς να πας με γυναίκα, δάσκαλε», είπε η κοπέλα μετρώντας με το βλέμμα τα νομίσματα.

«Έχεις δίκιο», απάντησε ήρεμα εκείνος. «Θέλω μονάχα να σου προσφέρω ένα πιάτο σούπα. Είσαι αδύνατη, κι αν συνεχίσεις να χάνεις βάρος, δε θα αρέσεις πια στους πελάτες και θα σε βάλουν στη μυλόπετρα*. Γιατί με αποκάλεσες έτσι;»

* Τους σκλάβους, που δε χρησίμευαν σε τίποτε άλλο, τους έδεναν συχνά αντί για υποζύγια και τους έβαζαν να γυρίζουν τη μυλόπετρα στους μύλους. (Σ.τ.Μ.)

«Δάσκαλο;»

Ο άντρας έγνεψε καταφατικά και ξανάρχισε να τρώει.

Η κοπέλα ανασήκωσε τους ώμους της. «Όλοι έτσι σε φωνάζουν, γιατί διδάσκεις επί πληρωμή γραφή κι ανάγνωση. Μου φαίνεται όμως ότι κανένας δεν ξέρει πώς σε λένε στην πραγματικότητα. Έχεις όνομα, έτσι δεν είναι;»

«Όπως όλοι».

«Και δε θα μου το πεις;»

Ο άντρας κούνησε το κεφάλι του βυθίζοντας το κουτάλι στη σούπα του. «Τρώγε», της είπε, «όσο ακόμα είναι ζεστή».

Η Χλόη σήκωσε το πιάτο και ρούφηξε με θόρυβο το ζουμί. Κατόπιν σκουπίστηκε με το μανίκι του χιτώνα της.

«Γιατί δε θες να μου το πεις;»

«Γιατί δεν μπορώ», απάντησε ο άντρας.

Η κοπέλα έριξε μια ματιά στο δισάκι που είχε κρεμασμένο στην πλάτη της καρέκλας του. «Τι έχεις εκεί μέσα, δάσκαλε;»

«Τίποτα που να σε αφορά. Έλα, φάε, ήρθαν πελάτες».

Τους πλησίασε ο ταβερνιάρης. «Πήγαινε στο δωμάτιο», της είπε δείχνοντας μια μικρή πόρτα στο βάθος της αίθουσας. «Είναι δυο ζωηροί ναύτες που θέλουν να διασκεδάσουν. Πλήρωσαν προκαταβολικά, κοίτα να μείνουν ικανοποιημένοι».

Η κοπέλα κατέβασε μια κουταλιά σούπα ακόμα και, πριν φύγει, του ψιθύρισε στ' αυτί: «Πρόσεχε, το δισάκι σου τραβάει την προσοχή. Πολλοί θα ήθελαν να μάθουν τι έχει μέσα. Εγώ δεν είπα τίποτα» και πρόσθεσε με δυνατή φωνή: «Ευχαριστώ για τη σούπα, δάσκαλε. Μου ζέστανε την καρδιά».

Η Χλόη δόθηκε σε δυο ξένους, μεθυσμένους ήδη, μεγαλόσωμους, χοντρούς και βρόμικους άντρες. Ύστερα από λίγο την άκουσε να ουρλιάζει. Φαίνεται πως ήταν από εκείνους που τους αρέσει να κάνουν τις γυναίκες να πονάνε. Σηκώθηκε και έτρεξε προς την πόρτα στο βάθος, ενώ ο ταβερνιάρης τού φώναζε: «Πού πας; Σταμάτα, γιατί αλίμονό σου! Σταμάτα, σου είπα!» Αυτός όμως είχε ανοίξει ήδη διάπλατα την πόρτα κι είχε ορμήσει

μέσα σ' εκείνη τη σκοτεινή τρύπα φωνάζοντας: «Αφήστε την! Αφήστε την, καθάρματα!»

Ακολούθησε μια φασαρία που μετατράπηκε σε αληθινή αψιμαχία. Του επιτέθηκαν και οι δύο, πετώντας τον έξω, στη μέση της ταβέρνας, εκείνος όμως αντέδρασε αρπάζοντας μια καρέκλα. Στο μεταξύ, οι άλλοι πελάτες είχαν μαζευτεί γύρω τους παροτρύνοντάς τους με φωνές. Ένα τρίτο άτομο τον πλησίασε προσπαθώντας να του αρπάξει το δισάκι, όμως εκείνος τον χτύπησε με την καρέκλα και στη συνέχεια πισωπάτησε, μέχρι που ακούμπησε την πλάτη του στον τοίχο.

Τον είχαν πια περικυκλώσει. Τρομαγμένος με την υπερβολική του τόλμη, είχε γίνει μούσκεμα στον ιδρώτα κι έτρεμε, ενώ οι αντίπαλοί του τον πλησίαζαν όλο και πιο απειλητικοί.

Ο ένας απ' αυτούς του επιτέθηκε δίνοντάς του μια γροθιά στο στομάχι και μετά στο πρόσωπο, όταν όμως έκανε να του ριχτεί και ο άλλος, εμφανίστηκαν τρεις αγριάνθρωποι, που κανένας δεν τους είχε ξαναδεί, και ξάπλωσαν καταγής τους αντιπάλους του τον έναν μετά τον άλλον, κάνοντας να τρέξει αίμα από τη μύτη και το στόμα τους. Κατόπιν, έτσι όπως είχαν εμφανιστεί, εξαφανίστηκαν.

Ο «δάσκαλος» βεβαιώθηκε ότι το δισάκι του ήταν ακόμα στη θέση του, πέρασε μέσα από το πλήθος που είχε βουβαθεί και κατευθύνθηκε με τη σειρά του προς την πόρτα.

Τον διαπέρασε μια ριπή παγωμένου αέρα και ανατρίχιασε. Τότε μόνο αισθάνθηκε τον πόνο από τα χτυπήματα που είχε δεχτεί και ταυτόχρονα το χαλάρωμα της τρομακτικής έντασης που τον έσφιγγε μέχρι εκείνη τη στιγμή. Έχασε για λίγο την ισορροπία του κι έφερε τα χέρια στους κροτάφους του, λες κι ήθελε να σταματήσει τον ίλιγγο που έκανε τη γη να υποχωρεί κάτω από τα πόδια του. Αναζήτησε ένα σημείο για να στηριχτεί, δεν το βρήκε κι έπεσε ανάσκελα στη μέση του δρόμου.

Ξαναβρήκε τις αισθήσεις του ύστερα από πολλή ώρα, όταν είχε αρχίσει πια να βρέχει και το παγωμένο νερό έτρεχε στο

πρόσωπο και στην πλάτη του. Πέρασε ακόμα λίγη ώρα κι ένιω-
σε κάποιον να τον σέρνει από την άλλη μεριά του δρόμου, κάτω
από το υπόστεγο όπου ήταν δεμένα τα γαϊδούρια.

Άνοιξε τα μάτια και το απαλό φως που χυνόταν από τα παρά-
θυρα της ταβέρνας τού επέτρεψε να διακρίνει το πρόσωπο ενός
γέρου ζητιάνου με φαλακρό κεφάλι και ξεδοντιασμένο στόμα.

«Ποιος είσαι;» τον ρώτησε.

«Εσύ ποιος είσαι μάλλον! Ποτέ μου δεν ξανάδα κάτι τέτοιο.
Εκείνοι οι τρεις ξεφύτρωσαν από το πουθενά, τα έκαναν όλα λί-
μπα και... μετά χάθηκαν. Τέτοια φασαρία για έναν κουρελή...»

«Δεν είμαι κουρελής».

«Πράγματι, θα ήταν πολύ περίεργο κάτι τέτοιο». Ο γέρος τον
ανασήκωσε, τον έβαλε να στηριχτεί στον τοίχο και τον σκέπα-
σε με λίγα άχυρα.

«Περίμενε, σπουδαίε άνθρωπε», είπε. «Μπορεί να μου έχει
μείνει λίγο κρασί. Είναι η αμοιβή μου που φυλάω τα γαϊδούρια
όλη τη νύχτα. Πιες, κατέβασε μια γουλιά να ξεσταθείς». Τον κοί-
ταξε ενώ κατάπινε γουλιά γουλιά το κρασί. «Αν δεν είσαι κου-
ρελής, τι είσαι τότε;»

«Κέρδιζα το ψωμί μου διδάσκοντας γραφή κι ανάγνωση, όμως
εγώ...»

«Εσύ, τι πράγμα;»

Έκανε έναν μορφασμό που θα μπορούσε να είναι και χαμό-
γελο. «Εγώ ήμουν ο άρχοντας στη μεγαλύτερη και πλουσιότε-
ρη πόλη του κόσμου...»

«Ωστε έτσι... Γιατί όχι; Κι εγώ είμαι ο Μεγάλος Βασιλέας
της Περσίας».

«Και ο πατέρας μου ήταν ο μεγαλύτερος άντρας της εποχής
μας... Δώσε μου λίγο κρασί ακόμα».

«Μα τι είναι αυτά που μου λες;»

Ήπιε λίγες γουλιές.

«Τι έχεις μέσα σ' αυτό το δισάκι που το κρατάς πάντα σφι-
χτά πάνω σου;»

«Τίποτα που να αξίζει για να το κλέψει κανείς. Έχω... την ιστορία του. Την ιστορία ενός άντρα που έγινε αφέντης σχεδόν ολόκληρης της Σικελίας και του μεγαλύτερου μέρους της Ιταλίας, νίκησε τους βαρβάρους σε αμέτρητες μάχες, εφηύρε πολεμικές μηχανές που όμοιές τους δεν είχε ξαναδεί ο κόσμος, εξόρισε ολόκληρους λαούς, έχτισε το μεγαλύτερο τείχος του κόσμου σε τρεις μόλις μήνες, ίδρυσε αποικίες στην Τυρρηνία* και στην Αδριατική. Παντρεύτηκε δύο γυναίκες την ίδια μέρα... ήταν μοναδικός ανάμεσα στους Έλληνες».

Ο γέρος τού ξανάδωσε το φλασάκι με το κρασί, τον πλησίασε και κάθισε κι εκείνος με τη σειρά του, ακουμπώντας την πλάτη του στον τοίχο. «Μα τους θεούς! Και ποιος θα μπορούσε να είναι αυτός ο τόσο σπουδαίος άντρας, αυτός ο...»

Μια αστραπή φώτισε, σαν να 'ταν μέρα, τον δρόμο που έλαμπε στη βροχή και το πρησμένο πρόσωπο του δασκάλου. Ένας κεραυνός έσκισε στα δύο τον ουρανό, όμως ο άντρας δε σάλεψε. Έσφιξε στο στήθος του το δισάκι του και είπε αργά και με έμφαση: «Το όνομά του ήταν Διονύσιος. Ο Διονύσιος των Συρακουσών. Ο κόσμος όμως ολόκληρος τον έλεγε... “ο Τύραννος!”»

* Ελληνική ονομασία της Ετροουρίας. (Σ.τ.Μ.)

I

ΕΝΑΣ ΚΑΒΑΛΑΡΗΣ ΠΛΗΣΙΑΖΕ καλπάζοντας από τον δρόμο της Καμάρινας* και κατευθυνόταν προς την ανατολική είσοδο της πόλης, σηκώνοντας ένα σύννεφο άσπρης σκόνης. Ο αξιωματικός της πύλης τού έκανε νόημα να σταματήσει. «Μην πλησιάζεις», φώναξε. «Πες μου, ποιος είσαι;»

Η διαταγή όμως δόθηκε μάταια. Το άλογο σταμάτησε απότομα σε απόσταση λιγότερο από διακόσια πόδια** από το τείχος, πέφτοντας απότομα στο έδαφος και κάνοντας τον αναβάτη του να τυλιχτεί στη σκόνη.

«Ανοίξτε τη μικρή πόρτα», διέταξε ο αξιωματικός. «Γρήγορα. Πηγαίνετε να δείτε ποιος είναι και φέрте τον μέσα!»

Τέσσερις φρουροί βγήκαν τρέχοντας κι έφτασαν τον καβαλάρη που κειτόταν ξαπλωμένος, ακίνητος μέσα στη σκόνη. Το άλογο, λίγο μακρύτερα, ανάσαινε με κόπο.

Καθώς προσπάθησαν να τον γυρίσουν, ο άντρας έβγαλε μια κραυγή πόνου και φανέρωσε ένα πρόσωπο παραμορφωμένο από την κούραση, λερωμένο από τη σκόνη και το αίμα.

«Ποιος είσαι;» ρώτησε ένας στρατιώτης.

«Έρχομαι από τον Σελινούντα... θέλω να μιλήσω με τον επικεφαλής σας, γρήγορα, κάντε γρήγορα... σας ικετεύω.»

Οι στρατιώτες κοίταξαν ο ένας τον άλλον, κατόπιν έφτια-

* Πόλη της αρχαίας Σικελίας που χτίστηκε από Συρακούσιους αποίκους το 599 π.Χ. (Σ.τ.Μ.)

** Ένα πόδι: περίπου τριάντα εκατοστά. (Σ.τ.Μ.)

ξαν ένα αυτοσχέδιο φορείο με τις ασπίδες και τα δόρατά τους, τον ακούμπησαν πάνω και τον οδήγησαν μέσα στα τείχη. Ένας απ' αυτούς έμεινε πίσω για να δώσει τη χαριστική βολή στο άλογο, που ξεψύχησε μ' ένα τελευταίο αγκομαχητό.

Ύστερα από λίγο η ομάδα έφτασε στο φυλάκιο. Ο αξιωματικός πλησίασε κρατώντας έναν πυρσό και ο αγγελιοφόρος μπόρεσε να του ρίξει μια ματιά: ήταν ένας νέος άντρας, γεροδεμένος, με κατάμαυρα, κυματιστά μαλλιά, μαύρα μάτια και σαρκώδη χείλη.

«Με λένε Διονύσιο», είπε. «Είμαι ο επικεφαλής της φρουράς. Τι σου συνέβη; Μίλα, μα τους θεούς!»

«Πρέπει να δώσω αμέσως αναφορά στις Αρχές. Είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου. Οι Καρχηδόνιοι ξεκίνησαν την πολιορκία του Σελινούντα. Είναι χιλιάδες, έχουν μηχανές τεράστιες, τρομακτικές. Δεν μπορούμε ν' αντισταθούμε... χρειαζόμαστε βοήθεια... γρήγορα, μα τους θεούς... γρήγορα! Και δώστε μου να πω, σας παρακαλώ, πεθαίνω από τη δίψα».

Ο Διονύσιος του άπλωσε το φλασκί του, έπειτα έδωσε αμέσως, ταραγμένος, διαταγές στους άντρες του. «Εσύ», είπε σ' έναν απ' αυτούς, «τρέξε στον Διοκλή και πες του να έρθει να μας βρει στο Πρωταείο. Είναι θέμα υψίστης σημασίας».

«Μα θα κοιμάται...» έκανε ο στρατιώτης.

«Πετάξε τον κάτω από το κρεβάτι· μα τον Ηρακλή, κουνήσου! Εσείς οι άλλοι», στράφηκε στην υπόλοιπη ομάδα, «πηγαίνετε να ξυπνήσετε τα μέλη της Εκκλησίας του Δήμου και συγκεντρώστε τους στο Πρωταείο. Πρέπει ν' ακούσουν αυτό τον άντρα. Εσύ», διέταξε κάποιον άλλον, «πήγαινε να φωνάξεις έναν γιατρό και πες του ότι η περίπτωση είναι επείγουσα».

Οι άντρες έτρεξαν να εκτελέσουν τις διαταγές του. Ο Διονύσιος έβαλε να τον αντικαταστήσει ο δεύτερος στη σειρά αξιωματικός, κάποιος φίλος του που τον έλεγαν Ιόλαο, και ακολούθησε στους σκοτεινούς δρόμους την ομάδα με το φορείο, φωτίζοντας με τη δάδα που κρατούσε. Κάθε τόσο έριχνε μια ματιά στον άν-

τρα που βρισκόταν ξαπλωμένος πάνω στη σκληρή επιφάνεια και έβλεπε τα χαρακτηριστικά του να συσπώνται σ' έναν μορφασμό πόνου όποτε το φορείο αναπηδούσε εξαιτίας κάποιας απότομης κίνησης. Πρέπει να είχε σπάσει τα κόκαλά του σ' εκείνη την καταστροφική πτώση.

Όταν έφτασε στον προορισμό του, τα μέλη της Εκκλησίας του Δήμου είχαν αρχίσει ήδη να μπαίνουν ένας ένας στο Πρυτανείο. Νυσταγμένοι και κακοδιάθετοι, είχαν μαζί τους σκλάβους που κρατούσαν λυχνάρια. Ο Διοκλής, ο αρχηγός του στρατού, έφτασε σχεδόν αμέσως, μόλις όμως είδε τον Διονύσιο, ζάρωσε το μέτωπό του. «Τι είναι το τόσο επείγον; Τι τρόπος είναι αυτός να...»

Ο Διονύσιος σήκωσε το χέρι του με μια ξερή κίνηση και τον διέκοψε. Ήταν μόλις είκοσι δύο χρόνων, όμως ο πιο δυνατός πολεμιστής της πόλης. Κανένας δεν μπορούσε να τον συναγωνιστεί στα όπλα και στην αντοχή, στην κούραση, στις στέρησης και στον πόνο. Ο αλαζονικός του χαρακτήρας δεν ανεχόταν την πειθαρχία και δε σεβόταν ούτε τους θεούς ούτε τους ανθρώπους εκείνους που έδειχναν να μην αξίζουν το σεβασμό του. Δεν υπολόγιζε στο παραμικρό όσους ήξεραν μόνο να μιλούν χωρίς να είναι ικανοί να δράσουν. Και κοίταζε πάντα στα μάτια τον αντίπαλό του πριν τον σκοτώσει.

«Αυτός ο άντρας έπεσε από το άλογο κι έσπασε τα κόκαλά του για να φτάσει μέχρι εδώ», είπε. «Σκέφτηκα πως ήταν ανάγκη να τον ακούσουμε αμέσως».

«Ας μιλήσει λοιπόν», απάντησε ανυπόμονος ο Διοκλής.

Ο Διονύσιος τον πλησίασε, τον βοήθησε να ανασηκωθεί λίγο και ο αγγελιοφόρος άρχισε να μιλάει.

«Μας επιτέθηκαν ξαφνικά, από τον βορρά, από εκεί δηλαδή που δεν περιμέναμε ποτέ να δεχτούμε επίθεση. Κι έτσι έφτασαν κάτω από τα τείχη μας. Εκεί έστησαν κριούς –πάνω σε κινητούς πύργους–, τεράστιους κορμούς με κεφαλή από συμπαγές σίδηρο, κι άρχισαν να χτυπούν τα τείχη μέρα και νύχτα, ενώ οι τοξότες από την κορυφή των πύργων αφάνιζαν τους άντρες μας

με συνεχείς βολές, σημαδεύοντάς μας χωρίς διακοπή. Προσπαθήσαμε να αντισταθούμε με κάθε μέσον...

»Ο αρχηγός τους λέγεται Αννίβας του Γίσκωνος, ένας αμείλικτος φανατικός. Λέει πως είναι απόγονος εκείνου του Αμίλκα που τον θυσίασαν στον βωμό πριν από εβδομήντα χρόνια, στην Ιμέρα, τότε που οι δικοί σας, μαζί με τους Ακραγαντίνους, εξουδετέρωσαν τον στρατό της Καρχηδόνας. Θέλει να ξεπλύνει την ντροπή που υπέστη ο πρόγονός του, λέει. Και δε θα σταματήσει μέχρι να πάρει την εκδίκησή του.

»Για τρεις συνεχόμενες μέρες απωθούσαμε τις επιθέσεις, τη μία μετά την άλλη, και το μοναδικό πράγμα που μας στηριζε σε εκείνη την τιτάνια προσπάθεια ήταν η ελπίδα πως θα σας βλέπαμε να καταφθάνετε με ενισχύσεις. Γιατί δεν έχετε ξεκινήσει ακόμα; Η πόλη δε θα μπορέσει να αντισταθεί για πολύ. Δεν έχουμε τρόφιμα, χάσαμε πολλούς άντρες, ενώ αρκετοί πληγώθηκαν και δεν είναι σε θέση να πολεμήσουν. Έχουμε βάλει στην πρώτη γραμμή δεκαεξάχρονα παιδιά και γέρους εβδομήντα χρόνων. Πολεμούν ακόμα και οι γυναίκες. Μα τους θεούς, βοηθήστε μας, σας ικετεύω, βοηθήστε μας!»

Ο Διοκλής έστρεψε το βλέμμα του μακριά από τη γεμάτη αγωνία έκφραση του αγγελιοφόρου από τον Σελινούντα και κοίταξε τριγύρω ερευνητικά τα πρόσωπα των παρισταμένων που είχαν καθίσει σχηματίζοντας ημικύκλιο.

«Ακούσατε; Τι λέτε λοιπόν να κάνουμε;»

«Εγώ λέω να ξεκινήσουμε αμέσως», αναφώνησε ο Διονύσιος.

«Η γνώμη σου δεν έχει καμία αξία σ' αυτό εδώ το συμβούλιο», τον διέκοψε ο Διοκλής. «Δεν είσαι παρά ένας χαμηλόβαθμος αξιωματικός».

«Αυτοί οι άνθρωποι, όμως, μας περιμένουν, μα τον Ηρακλή!» αντέδρασε ο Διονύσιος. «Πεθαίνουν, θα τους σφάξουν όλους αν δε φτάσουμε εγκαίρως».

«Σιωπή!» απάντησε ο Διοκλής. «Διαφορετικά, θα βάλω να σε πετάξουν έξω».

«Γεγονός είναι», επενέβη ένας ηλικιωμένος βουλευτής ονόματι Έλωρις, «ότι απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί μέχρι αύριο, όταν θα έχει συγκεντρωθεί ο νόμιμος αριθμός βουλευτών. Στο μεταξύ, όμως, γιατί δεν αφήνουμε τον Διονύσιο να πάει ως εκεί;»

«Μόνο του;» ρώτησε ειρωνικά ο Διοκλής.

«Δώσε μου διαταγή», είπε εκείνος, «και πριν από την αυγή θα έχω ετοιμάσει για μάχη πεντακόσιους άντρες. Κι αν μου παραχωρήσεις δύο καράβια, σε δύο ημέρες θα βρίσκομαι μέσα στον Σελινούντα...»

Ο αγγελιοφόρος παρακολουθούσε με αγωνία τη συζήτηση. Κάθε στιγμή που περνούσε μπορούσε να είναι αποφασιστική για τη σωτηρία ή τον χαμό της πόλης του.

«Πεντακόσιους άντρες; Και από πού θα τους πάρεις;» ρώτησε ο Διοκλής.

«Θα μου τους δώσει η Εταιρεία», απάντησε ο Διονύσιος.

«Η Εταιρεία; Εγώ είμαι εκείνος που διατάζω, όχι η Εταιρεία!» φώναξε ο άλλος.

«Τότε, δώσε μου τους εσύ», αποκρίθηκε ψυχρά ο Διονύσιος.

Ο Έλωρις επενέβη και πάλι: «Κατά τη γνώμη μου, δεν έχει μεγάλη σημασία ποιος θα του τους δώσει, αρκεί να ξεκινήσει το συντομότερο δυνατόν. Υπάρχει κάποιος που έχει αντίθετη άποψη;»

Οι βουλευτές, που δεν έβλεπαν την ώρα να γυρίσουν στα κρεβάτια τους, επιδοκίμασαν ομόφωνα την αποστολή, αλλά χωρίς να παραχωρήσουν τα καράβια που χρειαζόνταν για να μεταφερθεί το κύριο μέρος του στρατού.

Εκείνη τη στιγμή μπήκε μέσα ο γιατρός, κρατώντας την τσάντα με τα εργαλεία του. «Φρόντισε αυτό τον άνθρωπο», τον διέταξε ο Διονύσιος και βγήκε χωρίς να περιμένει καν την εντολή του Διοκλή. Λίγο αργότερα συνάντησε τον φίλο του, τον Ιόλαο, στο φυλάκιο. «Ξεκινάμε», είπε.

«Πότε; Και για πού;» ρώτησε ανήσυχος ο νέος.

«Το χάραμα, για τον Σελινούντα. Είμαστε η εμπροσθοφυλακή. Οι άλλοι θα έρθουν με τον στόλο. Μου χρειάζονται πεντακό-

σοι άντρες και πρέπει να τους βρω από την Εταιρεία. Διάδωσε το αμέσως, τους θέλω εδώ, σε δυο ώρες το αργότερο, πάνοπλους, με τροφή για δυο μέρες κι ένα αναπληρωματικό άλογο για κάθε τρεις άντρες».

«Μα... δεν πρόκειται να τα καταφέρουμε. Η Εταιρεία σε εκτιμάει πολύ, αλλά...»

«Τότε πες τους πως ήρθε η στιγμή να μου το αποδείξουν. Κουνήσου!»

«Όπως θες», απάντησε ο Ιόλαος. Σφύριξε κι αμέσως ακούστηκε ένα χλιμίντρισμα και θόρυβος από οπλές. Ο νέος άντρας καβάλησε το άλογό του και εξαφανίστηκε γρήγορα μέσα στο σκοτάδι.

Την τέταρτη μέρα της πολιορκίας, ένας από τους κριούς κατάφερε να ανοίξει μια τρύπα στα τείχη και οι μισθοφόροι που βρίσκονταν στην υπηρεσία των Καρχηδονίων όρμησαν από το κενό, σπρωγμένοι από την επιθυμία να διακριθούν και, κυρίως, από την απληστία, γιατί ο αρχηγός τους τους είχε υποσχεθεί πως θα τους άφηνε να λεηλατήσουν την πόλη.

Οι Σελινούντιοι μαζεύτηκαν γύρω από το ρήγμα με σκοπό να αμυνθούν, σχηματίζοντας ένα τείχος με τις ασπίδες τους, απέκρουσαν τους πολιορκητές και σκότωσαν πολλούς, καθώς εκείνοι υποχωρούσαν άτακτα, ποδοπατώντας τα σώματα των ίδιων των συντρόφων τους.

Την επόμενη μέρα, ο Αννίβας έδωσε διαταγή να μαζέψουν τα συντρίμια και έστησε προστατευτικά υπόστεγα, κάτω από τα οποία οι άντρες του μπορούσαν να δουλέψουν και να καθαρίσουν το πέρασμα. Οι τοξότες, στο μεταξύ, από το πάνω μέρος των πολιορκητικών πύργων συνέχιζαν να χτυπούν ασταμάτητα τους πολιορκημένους για να τους απομακρύνουν από το άνοιγμα.

Την έκτη μέρα το πέρασμα είχε πια καθαρίσει. Οι κριοί μεγάλωσαν ακόμα περισσότερο το ρήγμα, ανοίγοντας δρόμο για το πεζικό των Λιβύων, των Ιβήρων και των Καμπανών μισθοφό-

ρων, που όρμησαν μέσα στην πόλη βγάζοντας τρομακτικές πολεμικές κραυγές.

Οι Σελινούντιοι, προβλέποντας την κίνησή τους, είχαν ετοιμαστεί δουλεύοντας όλη τη νύχτα και είχαν υψώσει οδοφράγματα στις εισόδους των δρόμων, απομονώνοντας τις γειτονιές που βρισκόνταν από πίσω. Προφυλαγμένοι μ' αυτό τον τρόπο, αντιπιθίεντο χωρίς διακοπή και απέκρουαν τους εχθρούς, σκοτώνοντας αρκετούς. Μολονότι το θάρρος τους ξεπερνούσε κάθε όριο, οι δυνάμεις τους τους εγκατέλειπαν ώρα με την ώρα εξαιτίας της προσπάθειας που είχαν καταβάλει για την κατασκευή των οδοφραγμάτων, της αϋπνίας και της κούρασης, μια και πολεμούσαν ασταμάτητα ενάντια σε στρατεύματα πάντοτε ξεκούραστα, που διαρκώς ανανεώνονταν.

Την έβδομη μέρα οι κριοί άνοιξαν και δεύτερο ρήγμα σε κάποιο άλλο σημείο των τειχών κι από κει όρμησαν στην πόλη οι πολιορκητές βγάζοντας κραυγές τόσο δυνατές, ώστε οι άντρες που ακόμα πολεμούσαν ένωσαν να παγώνει το αίμα στις φλέβες τους. Το δεύτερο κύμα στράφηκε στα οδοφράγματα σαν ποτάμι που ξεχειλίζει και πλημμυρίζει ένα αδύναμο ανάχωμα. Τα εμπόδια γκρεμίστηκαν και οι Σελινούντιοι πολεμιστές αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν προς την πλατεία της Αγοράς και παρατάχτηκαν ο ένας δίπλα στον άλλον, προσπαθώντας να προβάλουν την τελευταία απελπισμένη αντίστασή τους.

Σ' εκείνες τις δύσκολες στιγμές ήταν απίστευτο το θάρρος των γυναικών. Σκαρφαλωμένες πάνω στις σκεπές των σπιτιών, έριχναν στους εχθρούς ό,τι βρισκόταν στα χέρια τους: κεραμίδια, τούβλα, δοκάρια· το ίδιο και τα παιδιά, έχοντας επίγνωση της μοίρας που τα περίμενε.

Μ' αυτό τον τρόπο οι Σελινούντιοι κατάφεραν να επιμηκύνουν για μια ακόμα μέρα την αγωνία της πατρίδας τους, διατηρώντας την ελπίδα πως καθετί που πετύχαιναν ήταν μια ώρα κερδισμένη. Το προηγούμενο βράδυ είχαν δει κάποια φωτεινά σινιάλα από το βουνό στην ενδοχώρα και όλοι σκέφτονταν πως πλέον η βοή-

θεια δεν πρέπει να αργούσε πολύ να φτάσει. Την επόμενη μέρα όμως αφανίστηκαν και οι τελευταίες εστίες αντίστασης. Καταπονημένοι από την προσπάθεια τόσων ημερών μάχης, οι άντρες διαλύθηκαν και ο πόλεμος μετατράπηκε σε μικρές απομικτές συγκρούσεις. Πολλοί περιορίστηκαν στο να προστατεύουν απλώς τις πόρτες των ίδιων τους των σπιτιών, και οι κραυγές τρόμου των παιδιών τους, αγοριών και κοριτσιών, κατάφεραν με απίστευτο τρόπο να ενεργοποιήσουν τα εξαντλημένα σώματά τους και να επιδείξουν τα τελευταία απομεινάρια ενέργειας. Ωστόσο, εκείνη η πεισματική άμυνά τους τους άλλο δεν έκανε παρά να αυξάνει την οργή των βαρβάρων, που, αφού είχαν επιτέλους επικρατήσει, ξεχύθηκαν στην πιο αιματηρή σφαγή που είχε δει ποτέ ο κόσμος. Σκότωναν χωρίς οίκτο ακόμα και τα νήπια κι έσφαζαν τα μωρά στις κούνιες τους. Το βράδυ, πολλοί απ' αυτούς τριγύριζαν με δεκάδες κομμένα χέρια δεμένα σαν τρόπαια και με τα κεφάλια των σκοτωμένων εχθρών τους περασμένα στα δόρατά τους.

Παντού βασιλεύε ο τρόμος και κάθε σημείο της πόλης αντηχούσε από τους θρήνους, τις κραυγές απελπισίας και τα κλάματα των πληγωμένων κι εκείνων που ψυχορραγούσαν.

Δεν είχαν τελειώσει όμως όλα ακόμα.

Επί δύο ημέρες και δύο νύχτες, η πόλη εγκαταλείφθηκε στη λεηλασία και οι γυναίκες, τα κορίτσια και τα μικρά αγόρια αφήθηκαν επίτηδες από τον Αννίβα λεία στους στρατιώτες, που τα βίαζαν και ασκούσαν πάνω τους κάθε είδους βαρβαρότητα. Είναι απίστευτο το τι αναγκάστηκαν να υποστούν εκείνοι οι δυστυχισμένοι, όμως οι λιγοστοί που επέζησαν και μπόρεσαν να διηγηθούν όσα είχαν δει είπαν πως δεν υπήρξε αιχμάλωτος που να μη ζήληψε την τύχη αυτών που έπεσαν με τιμή, κρατώντας στο χέρι το σπαθί τους. Δεν υπάρχει, πράγματι, τίποτα χειρότερο για ένα ανθρώπινο πλάσμα από το να καταλήξει έρμαιο στα χέρια ενός άλλου ανθρώπινου πλάσματος.

Η πόλη καταστράφηκε διακόσια σαράντα δύο χρόνια μετά την ίδρυσή της.

Δεκάξι χιλιάδες άτομα σφαγιάστηκαν.

Έξι χιλιάδες –σχεδόν αποκλειστικά γυναίκες, παιδιά και βρέφη– πουλήθηκαν σκλάβοι.

Δύο χιλιάδες εξακόσιοι σώθηκαν ξεφεύγοντας από την ανατολική πύλη, γιατί οι βάρβαροι είχαν απορροφηθεί από τις λεηλασίες και δε νοιάζονταν πια για τίποτα.

Ο Διονύσιος, επικεφαλής μια μονάδας από πεντακόσιους ιππείς, τους βρήκε ενώ προχωρούσαν μέσα στη νύχτα. Ήταν η εμπροσθοφυλακή και προηγούνταν κατά περίπου μία ώρα από το υπόλοιπο σώμα. Το μεγάλο μέρος των δυνάμεων των Συρακουσίων θα αποβιβαζόταν την επόμενη μέρα στις εκβολές του ποταμού Ύψα.

Πολύ αργά.

Στη θέα των ιππέων, οι πολεμιστές που είχαν επιζήσει έκαναν κύκλο γύρω από τις γυναίκες και τα παιδιά, νομίζοντας τρομαγμένοι ότι ο θάνατος τους είχε προσπεράσει μόνο και μόνο γιατί τους περίμενε μια μοίρα ακόμα πιο σκληρή. Όταν όμως άκουσαν να τους απευθύνουν τον λόγο στα ελληνικά, έριξαν καταγής τις ασπίδες τους κι έπεσαν στα γόνατα κλαίγοντας με λυγμούς. Είχαν φτάσει περπατώντας ως εκεί, στηριγμένοι μόνο στη δύναμη που δίνει η απελπισία, και τώρα, βλέποντας πως επιτέλους είχαν σωθεί, καθώς τους κυριεύαν οι αναμνήσεις της καταστροφής, οι εικόνες από τις σφαγές, τους βιασμούς και τις βιαιότητες που είχαν ζήσει, ο τρόμος και η απόγνωση τους πλημμύρισαν σαν φουρτουνιασμένη θάλασσα.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΣΑΝ

Σικελία, 412 π.Χ. Ένας άντρας τολμά να ορθώσει το ανάστημά του απέναντι σε μια ισχυρή θαλασσοκράτειρα. Ο μόλις εικοσάχρονος Διονύσιος, γεμάτος αποτροπασμό για την ανελέητη σφαγή των Ελλήνων στον Σελινούντα, αναλαμβάνει να προστατεύσει με κάθε θυσία τον ελληνισμό της περιοχής από τους Καρχηδονίους. Όνειρό του είναι να μετατρέψει τη Σικελία σε ελληνικό νησί και να αποκτήσει τον απόλυτο έλεγχο των οικονομικών και στρατιωτικών δυνάμεών της· τα καταφέρνει μένοντας αιώνια γνωστός στην Ιστορία ως ο Τύραννος των Συρακουσών.

Ποιος ήταν στην πραγματικότητα ο Διονύσιος; Ένας εγωκεντρικός και φιλοδοξος ηγεμόνας ή μια δυναμική προσωπικότητα ικανή να γεννήσει πάθη; Οι ιστορικοί τον καταδίκασαν αλλά δεν μπόρεσαν να αρνηθούν το μεγαλείο του. Η ζωή του, μια δυνατή ιστορία που περιμένε κάποιον να την καταγράψει.

ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΤΟ ΚΑΝΕΙ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΛΕΡΙΟ ΜΑΝΦΡΕΝΤΙ,
ΛΑΤΡΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΞΙΩΜΕΝΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

ISBN: 978-960-274-835-0

9 789602 748350

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**

www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΖΗΣ: 02669

ΕΣΕΙΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΠΑΝΤΑ Σ' ΕΠΑΦΗ